

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA Nr. NV-1944
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ

PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2020 M. LIEPOS 16 D. NUTARIMO
NR. 825 „DĖL SUMŲ, KURIAS DRAUDŽIAMA IŠIEŠKOTI IŠ KREDITO, MOKĖJIMO IR
(AR) ELEKTRONINIŲ PINIGŲ ĮSTAIGOJE ATIDARYTOJE SKOLININKO
SĄSKAITOJE ESANČIŲ LĖŠŲ, NUSTATYMO IR TAIKymo TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO“ PROJEKTO
(toliau – Projektas)
TAP-22-1087(2); TAIS Nr. 22-6608(3)
2022-07-04 Nr. NV-1944
Vilnius

Projekto rengėjas: Teisingumo ministerija.

Projekto tikslas – patikslinti lėšų, esančių asmenų sąskaitose, išieškojimo per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą (toliau – PLAIS) tvarką ir procedūras, atsižvelgiant į PLAIS vykdomus modernizavimo darbus, aiškiau detalizuoti neišieškomų sumų nustatymo ar jų dydžių keitimo tvarką, atlikti susijusius techninius redakcinius pakeitimus.

Esama situacija

2022 m. liepos 1 d. įsigalios Civilinio proceso kodekso 689 straipsnio 6 dalies nuostatos, numatančios, kad vykdant priverstinį skolų išieškojimą iš skolininko sąskaitos galės būti nurašomos tik piniginės lėšos, viršijančios pagal Socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymą apskaičiuotą minimalių vartojimo poreikių dydį.

Šių įstatymo nuostatų taikymo tvarką detalizuoja Sumų, kurias draudžiama išieškoti iš kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytoje skolininko sąskaitoje esančių lėšų, nustatymo ir taikymo tvarkos aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2020 m. liepos 16 d. nutarimu Nr. 825 (toliau – Aprašas).

Išieškojimas iš sąskaitose esančių lėšų vykdomas elektroninių ryšių priemonėmis per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą (toliau – PLAIS). Šiuo metu atliekami PLAIS ir išieškojimo procese dalyvaujančių subjektų naudojamų informacinių sistemų (Turto arešto aktų registras, Antstolių informacinė sistema, Valstybinės mokesčių inspekcijos, Sodros ir muitinės naudojamos informacinės sistemos, kredito įstaigų informacinės sistemos ir kt.) modernizavimo darbai, kurių metu paaiškėjo, kad ne visos Aprašo nuostatos yra įgyvendinamos techniniu aspektu, taip pat atsirado poreikis Aprašą papildyti naujomis nuostatomis, aiškiau detalizuojančiomis neišieškomų sumų nustatymo ar jų dydžių keitimo tvarką.

Sprendžiamos problemos:

1. PLAIS realizuotu funkcionalumu ir turimomis techninėmis priemonėmis neužtikrinama, kad sąskaitoje esančias lėšas areštavus Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka, taip pat būtų stabdomas ir išieškojimas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka ir, kad nustatyta neišieškoma suma nestabdytų tos pačios ar pirmesnės reikalavimų eilės išieškojimų, kai sąskaitoje esančių lėšų atžvilgiu yra pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės, vykdomi tos pačios ar pirmesnės reikalavimų eilės išieškojimai, jeigu laikinąsias apsaugos priemones pritaikęs teismas leido skolininkui kiekvieną mėnesį disponuoti tam tikra lėšų suma;

2. būtina patikslinti Aprašo nuostatas, susijusias su neišieškomų sumų dydžio ar sąskaitos, kuriai taikoma neišieškoma suma, pakeitimu.

Projektu siūloma:

1. taikyti neišieškomą sumą, kuri buvo nustatyta Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka (jeigu neišieškoma suma buvo nustatyta) tais atvejais, kai apribojimai tai pačiai sąskaitai taikyti tiek Baudžiamojo proceso kodekso, tiek Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka;

2. tol, kol galios Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka sąskaitai pritaikytas areštas, išieškojimą Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka vykdantys subjektai (nurodymų į PLAIS teikėjai) šios neišieškomos sumos negalės keisti ar nustatyti tam tikrą neišieškomą sumą, jeigu neišieškoma suma Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka nebuvo nustatyta;

3. Neišieškomas sumas, nustatytas taikant laikinasias apsaugos priemonės Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka, išieškojimą vykdantys subjektai (nurodymų į PLAIS teikėjai) galės keisti (arba panaikinti), jeigu vykdys tos pačios arba pirmesnės eilės išieškojimus;

4. užtikrinant nurodymų į PLAIS teikėjų teisę operatyviai gauti informaciją apie anksčiau nustatytų neišieškomų sumų pakeitimą, numatyti, kad PLAIS nurodymų teikėjams teiks visus su neišieškoma suma ar jos pakeitimu susijusius duomenis;

5. keičiant neišieškomą sumą ar sąskaitą, kuriai taikoma neišieškoma suma, į PLAIS turės būti pateikiamas ne neišieškomos sumos (ar sąskaitos) pakeitimo nurodymas, bet anksčiau nustatyta neišieškoma suma turės būti panaikinta ir pateiktas naujas neišieškomos sumos nustatymo nurodymas.

Projekto rengėjai nurodo, kad PLAIS duomenimis, atvejų, kai to paties asmens sąskaitoms taikomi apribojimai tiek Civilinio proceso kodekso, tiek Baudžiamojo proceso kodekso tvarka per metus būna apie 200–300. Šiais atvejais neišieškomos sumos būtų nustatomos ir keičiamos ne informacinių sistemų pagalba, bet rankiniu būdu. Dėl nedidelio tokių atvejų skaičiaus (mažiau nei 2–3 atvejai per metus vienam antstoliui, Valstybinei mokesčių inspekcijai, Sodrai ar Muitinei) administracinė našta dėl tokio proceso išieškojimą vykdantiems subjektams būtų nedidelė.

Derinimas.

Nutarimo projektas taip pat buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektas buvo derintas su Valstybine mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Muitinės departamentu prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos generaline prokuratūra, Lietuvos banku, Nacionaline teismų administracija, Lietuvos antstolių rūmais, Valstybės įmone Registrų centru ir Lietuvos bankų asociacija.

Pastabas dėl Nutarimo projekto pateikė tik Valstybinė mokesčių inspekcija, kitos institucijos derinimo raštais arba darbo tvarka informavo, kad pastabų ir pasiūlymų Nutarimo projektui neturi.

Derinimo pažyma parengta dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos pastabos, į kurią nebuvo atsižvelgta. Valstybinė mokesčių inspekcija pareigą nustatyti neišieškomą sumą siūlė modeliuoti PLAIS, o ne nurodymų teikėjams.

LRVK Teisės grupė, pakartotinai įvertinusi Projekto atitiktį Įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, pastabų ir pasiūlymų neturi (2022 m. liepos 1 d. išvada Nr. NV-1929).

Valstybės biudžeto poreikis

Nutarimo projektui įgyvendinti papildomų lėšų nereikės.

Atitiktis Vyriausybės programai

Nutarimo projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72.

Dalykinio vertinimo išvada.

Siūlome Projektą svarstyti Tarpinstituciniame pasitarime ir Vyriausybės posėdyje.

